

PROTOCOL (INFORMEREN) GESCHIEDEN OUDERS

STICHTING CONSENT

VERSIE : 1.0D

DATUM: 12.01.2021

VERSIEBEHEER

Titel document	Versie	Versiedatum	Status	Wijzigingen
Protocol (informereren) gescheiden ouders	0.1C	14.05.2019	Concept	Eerste versie herzien protocol, voorgelegd aan mr. Krieger
Protocol (informereren) gescheiden ouders	0.2C	03.06.2019	Concept	Aanpassingen na check mr. Krieger
Protocol (informereren) gescheiden ouders	0.3C	11.12.2019	Concept	Aanpassing i.v.m. GMR 24 juni 2019: - aanpassing matrix p. 6 (verwerkt in tekst in plaats van matrix) - toevoeging informatie voogd vs. pleegouder
Protocol (informereren) gescheiden ouders	0.4C	08.09.2020	Concept	Aanpassing i.v.m. uitspraak klachtencommissie t.a.v. verstrekking informatie aan niet-gezaghebbende ouder
Protocol (informereren) gescheiden ouders	1.0D	12.01.2021	Definitief	Definitief na instemming GMR september 2020

Auteur(s)	Stuurgroep	Werkgroep	Eindverantwoordelijke
Sandra Schukkert (Bestuurssecretaris)	N.v.t.	N.v.t.	College van Bestuur

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	1
Wettelijk kader verstrekken informatie	2
Ouderlijk gezag.....	3
Soorten gezag.....	3
gezamenlijk gezag en scheiding	4
Informatieplicht	5
informatieplicht school	5
Situaties gezag en informatieplicht:.....	5
Informatieplicht ouder.....	6
In de praktijk	7
Voorbeeldtekst voor een schoolprotocol.....	8

INLEIDING

Eén op de drie huwelijken eindigt volgens de cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek in een echtscheiding. In 2017 waren er in totaal 18178 echtscheidingen tussen echtparen met tenminste één kind.

Scholen krijgen steeds vaker te maken met de gevolgen van een echtscheiding. Daarbij is het vooral van belang om stil te staan bij de vraag hoe de school de gescheiden ouders moet informeren over hun kind. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- de belangen van het kind bij de informatievoorziening staan voorop;
- met de ouders moet op een zo open en transparant mogelijke wijze worden gecommuniceerd;
- zorg ervoor dat de ouders zo vroeg en zo concreet mogelijk mee worden genomen in de eventuele zorgen over het kind;
- de school moet een veilig klimaat voor de leerling creëren en een neutrale rol vervullen in de richting van de gescheiden ouders door onder meer beide ouders gelijkkelijk van informatie te voorzien.

Dit protocol geeft informatie over gezag en informatieverstrekking en regelt hoe scholen hiermee om dienen te gaan. Deze informatie is veelal gebaseerd op wettelijke bepalingen en kan als ingewikkelde materie worden beschouwd. Aangeraden wordt daarom dit hele document te lezen om de informatie in samenhang met elkaar te bezien.

WETTELIJK KADER VERSTREKKEN INFORMATIE

Bij het verstrekken van informatie is het volgende wettelijk kader van belang:

- *Rapportage vordering van leerlingen*
Artikel 11 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO): het bevoegd gezag rapporteert met inachtneming van het leerling- en onderwijsvolgsysteem, bedoeld in artikel 8, lid zes, over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders.

Ouderschap

De wet geeft niet aan wat onder ouders wordt verstaan echter wel wanneer sprake is van moederschap/vaderschap.

Artikel 1:198 BW stelt dat als moeder van een kind de vrouw is:

- a. uit wie het kind is geboren of die het kind heeft geadopteerd.

Artikel 1:199 BW stelt dat de vader van het kind is de man:

- a. die op het tijdstip van de geboorte van het kind met de vrouw uit wie het kind is geboren is gehuwd of een geregistreerd partnerschap is aangegaan;
- b. wiens huwelijk of geregistreerd partnerschap met de vrouw uit wie het kind is geboren binnen 306 dagen vóór de geboorte van het kind door zijn dood is ontbonden;
- c. die het kind heeft erkend;
- d. wiens vaderschap gerechtelijk is vastgesteld;
- e. die het kind heeft geadopteerd.

Het feit dat je ouder bent van een kind, betekent nog niet dat je ook recht hebt op informatie. Dit is weer afhankelijk van de vraag welke afspraken er zijn gemaakt met betrekking tot het gezag. Belangrijk is te weten wat onder het begrip ouderlijk gezag wordt verstaan en wat de rechten en plichten zijn van de met het gezag belaste ouder.

OUDERLIJK GEZAG

Het ouderlijk gezag omvat de plicht en het recht om het kind te verzorgen en op te voeden. Dit betekent de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de opvoeding en verzorging van het kind voor zover het de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt. Iedereen die 18 jaar of ouder is kan gezag hebben, tenzij er sprake is van curatele of een geestelijke stoornis.

SOORTEN GEZAG

Er zijn verschillende soorten gezag:

- Ouderlijk gezag door één of twee ouders;
Als ouders getrouwd zijn of geregistreerd partner zijn, hebben ouders samen het gezag over de kinderen. De moeder van 18 jaar en ouder krijgt automatisch gezag. Als ouders niet getrouwd zijn of geregisterd partnerschap hebben, heeft de vader niet automatisch gezag. Om gezag te krijgen dient dan een verzoek ingediend te worden bij de rechtbank. Voorwaarde hierbij is dat het kind erkend moet zijn.
Een ouder kan ook alleen het gezag hebben. Dat kan in de volgende situaties:
 - De moeder heeft alleen gezag. Het kind is wel erkend, maar er is geen gezamenlijk gezag aangevraagd.
 - De moeder heeft alleen gezag. Het kind heeft volgens de wet geen andere ouder, omdat het kind niet erkend is.
 - Een ouder heeft alleen gezag, bijvoorbeeld omdat ouders zijn gescheiden en de rechter toen heeft bepaald dat een ouder alleen het gezag kreeg of omdat de andere ouder geen gezag mag of kan hebben.
- Gezamenlijk gezag van een ouder en een niet-ouder;
Dit gezag kan op twee manieren worden verkregen; automatisch of via de rechter:
 - Automatisch: als het kind is geboren tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap of als het kind geen andere ouder heeft.
 - Via de rechter: na een verzoek in bijvoorbeeld het geval dat de partner is overleden en de ouder met een nieuwe partner het gezag wil hebben. Hierbij gelden een aantal voorwaarden.¹
- Voogdij;
Voogdij is het gezag van niet-ouders. Een kind krijgt een voogd als ouders zijn overleden, als ouders geen gezag mogen hebben, en/of ouders zijn ontheven of ontzet uit het gezag. De rechter benoemt een voogd.
- Gezamenlijke voogdij:
Een voogd kan samen met zijn of haar partner de voogdij hebben, dan is sprake van gezamenlijke voogdij.

¹ Zie Informatieblad Gezag, omgang en informatie van Ministerie van Veiligheid en Justitie p. 4 (bijgevoegd).

GEZAMENLIJK GEZAG EN SCHEIDING

De wetgever heeft gekozen voor het beginsel dat het gezamenlijk gezag na een scheiding gewoon doorloopt, hetgeen is bepaald in artikel 1:251 van het Burgerlijk Wetboek:

- *Artikel 1:251 Burgerlijk Wetboek*
 1. Gedurende hun huwelijk oefenen de ouders het gezag gezamenlijk uit.
 2. Na ontbinding van het huwelijk anders dan door de dood of na scheiding van tafel en bed blijven de ouders die gezamenlijk het gezag hebben, dit gezag gezamenlijk uitoefenen.

Wel kan het gezamenlijk gezag door een gerechtelijke uitspraak op verzoek van één of beide ouders worden beëindigd wanneer aannemelijk gemaakt is dat dit in het belang is van het kind. Er moet sprake zijn van of wel een onaanvaardbaar risico dat het kind klem of verloren raakt tussen de ouders en niet te verwachten is dat daarin binnen korte tijd verbetering in komt of wel naar het oordeel van de rechter de toekenning van het gezag aan één ouder anderszins in het belang van het kind noodzakelijk is. In beginsel betekent dit dus na een scheiding, maar ook na het ontbinden van het geregistreerd partnerschap het gezamenlijk gezag blijft voort bestaan. Voorgaande is bepaald in artikel 1:251a van het Burgerlijk Wetboek:

- *Artikel 1:251a Burgerlijk Wetboek*
 1. De rechter kan na ontbinding van het huwelijk anders dan door de dood of na scheiding van tafel en bed op verzoek van de ouders of van één van hen bepalen dat het gezag over een kind aan één ouder toekomt indien:
 - a. er een onaanvaardbaar risico is dat het kind klem of verloren zou raken tussen de ouders en niet te verwachten is dat hierin binnen afzienbare tijd voldoende verbetering zou komen, of
 - b. wijziging van het gezag anderszins in het belang van het kind noodzakelijk is.
 2. De beslissing op grond van het eerste lid wordt gegeven bij de beschikking houdende scheiding van tafel en bed, echtscheiding dan wel ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed of bij latere beschikking.
 3. Indien een beslissing op grond van het eerste lid niet alle kinderen der echtgenoten betref, vult de rechtbank haar aan op verzoek van een van de ouders, van de raad voor de kindbescherming of ambtshalve.
 4. De rechter kan, indien hem blijkt dat de minderjarige van twaalf jaar of ouder hierop prijs stelt, ambtshalve een beslissing geven op de voet van het eerste lid. Hetzelfde geldt indien de minderjarige de leeftijd van twaalf jaren nog niet heeft bereikt, maar in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake

INFORMATIEPLICHT

INFORMATIEPLICHT SCHOOL

- Artikel 11 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO): het bevoegd gezag rapporteert met inachtneming van het leerling- en onderwijsvolgsysteem, bedoeld in artikel 8, lid zes, over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders.
- *Artikel 1:377c Burgerlijk Wetboek*
De school moet informatie verstrekken op verzoek aan de niet met het gezag belaste ouder. Let wel het moet gaan om een ouder. Een nieuwe partner van de man/vrouw kan dus (in beginsel) niet gezien worden als ouder in de zin van de wet en heeft dus ook geen recht op informatie.
- De plicht gebaseerd op artikel 1:377c Burgerlijk Wetboek kent twee uitzonderingen, te weten:
 1. de informatie wordt niet verstrekt als de ouder de informatie niet op dezelfde manier aan de ouder die met het ouderlijk gezag is belast zou verstrekken;
 2. de informatie wordt niet verstrekt als het belang van het kind zich daartegen verzet.

Je ziet dat het dus zeer belangrijk is om te weten of beide ouders het gezag hebben. Vaak is dit wel het geval maar niet altijd.

Naast de informatieverplichting die de school heeft ten aanzien van de ouders dient de school ook informatie te geven indien er sprake is van een ondertoezichtstelling. De informatie moet wel noodzakelijk worden geacht voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Daarnaast dient de school informatie te verstrekken aan Veilig Thuis indien sprake is van mogelijke mishandeling en verwaarlozing van het kind en aan de Raad voor de Kinderbescherming in het geval deze onderzoek doet. Aan andere partijen mag de school geen informatie verstrekken.

Op grond van de wet hebben de met het gezag belaste ouders recht op informatie. De andere ouder hoeft hier geen toestemming voor te geven.

SITUATIES GEZAG EN INFORMATIEPLICHT:

1. **Ouderlijk gezag door beide ouders**
De met het gezag belaste ouder heeft recht op alle informatie van zijn of haar kind. Voor inschrijving op een school, (de start van) jeugdhulp, diagnostiek e.d. heeft de school toestemming nodig van beide gezaghebbende ouders. Geeft de ene ouder wel toestemming, maar de andere niet? Dan geldt dit als een weigering. In dat geval dient één van de ouders de kinderrechter te benaderen en zal de kinderrechter moeten beslissen over de toestemming.
2. **Het ouderlijk gezag is aan één ouder toegekend**
Als slechts één van de ouders is belast met het ouderlijk gezag, geldt dat de ouder die is belast met het ouderlijk gezag, de verplichting heeft om de andere ouder op de hoogte te houden van gewichtige aangelegenheden die het kind betreffen (artikel 1:377b Burgerlijk Wetboek). Los daarvan heeft de school echter ook een eigen informatieplicht jegens de ouder die het

ouderlijk gezag niet heeft. Op grond van artikel 1:377c BW dient een school de laatstgenoemde ouder, als hij/zij daarom verzoekt, informatie te verstrekken inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging of opvoeding betreffen. De informatie die de school verstrekt betreft de cognitieve en/of sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind zoals leerprestaties of medische kwesties. Hieronder valt bijvoorbeeld een schoolrapport, maar niet een uitnodiging voor een algemene ouderavond, een oudergesprek of het toesturen van een schoolfoto.

3. Stiefouder

In beginsel heeft een stiefouder geen recht op informatie.

Pleegouderschap

4. Vaak is in een situatie waarbij sprake is van een pleegouderschap ook sprake van een ondertoezichtstelling en heeft de gezinsvoogd/jeugdbeschermer wel recht op informatie. De pleegouder heeft geen recht op informatie tenzij de wet de pleegouder (s) heeft belast met het gezag.

Wie welke informatie	Alle informatie	Met restrictie: op verzoek
Ouders getrouwd	X	
Ouders gescheiden, beiden gezag	X	
Gezamenlijk gezag	X	
Ouder zonder gezag		X
Beide ouders zonder gezag		X
Voogd	X	

INFORMATIEPLICHT OUDER

Ouders hebben de plicht om de school op de hoogte te stellen van relevante informatie, waaronder de gezag situatie. School is niet verplicht om de informatie van de ouders te controleren, maar dat kan wel. Indien de school twijfelt aan de juistheid van de informatie, is het mogelijk om het openbaar gezagsregister te raadplegen, via www.rechtspraak.nl.

IN DE PRAKTIJK

Zoals hiervoor blijkt dienen scholen beide gezaghebbende ouders te informeren en niet af te wachten tot de medebetrokkenheid door de andere ouder wordt opgeëist. De school heeft een actieve informatieplicht naar beide ouders die het gezag hebben. De school mag er dus niet op vertrouwen dat de ene ouder de informatie doorgeeft aan de ander.

In het geval sprake is van een echtscheiding en de ouders niet bereid zijn om gezamenlijk bijvoorbeeld bij een tienminutengesprek aanwezig te zijn, rust op de school de verplichting om beide ouders uit te nodigen en te informeren. De informatie naar beide ouders dient hetzelfde te zijn.

VOORBEELDTEKST VOOR EEN SCHOOLPROTOCOL

a. Uitgangspunten:

- de school is primair gericht op het verzorgen van onderwijs. Rust en veiligheid zijn hiervoor belangrijke voorwaarden. Als ouders conflicten hebben dan worden deze buiten de school en het schoolterrein opgelost;
- de school vervult in de richting van de ouders een neutrale rol;
- het is de verantwoordelijkheid van de ouders elkaar te informeren over de ontwikkelingen van het kind;
- bij de informatievoorziening vanuit de school staat het belang van het kind voorop;
- het is in het belang van het kind wanneer beide ouders op een positieve wijze bij de school betrokken zijn.

b. Informatievoorziening vanuit de school

- De school houdt de ouders in beginsel op de hoogte van de ontwikkelingen van het kind en de schoolorganisatie. Algemene informatie betreffende de school zoals de schoolgids en nieuwsbrieven zijn voor ouders toegankelijk via de website van de school. Specifieke informatie over het kind wordt aan de ouders verstrekt met inachtneming van de regels zoals vastgelegd in het “protocol informeren (gescheiden) ouders”.
- Alle afspraken die in het schoolprotocol zijn opgenomen, gelden als zijnde informatievoorziening in de breedste zin van het woord, dus ook voor digitale informatieverstrekking;
- Wij nodigen ouders uit om bij voorkeur zoveel mogelijk samen aanwezig te zijn bij geplande gesprekken over het kind zoals de 10-minuten gesprekken en rapportgesprekken. Wanneer dit in zwaarwegende omstandigheden onmogelijk is, kan (na overleg met de directie) een afzonderlijke afspraak worden gemaakt.

c. Informatieverstrekking door de ouders

- De ouders hebben naar de school een schriftelijke informatieplicht. Dit houdt in dat de ouders de school in kennis moeten stellen van hun burgerlijke staat en eventuele wijzigingen hierin.
- De ouders verstrekken de school een kopie van eventuele officiële stukken betreffende het kind (ouderschapsplan, ouderlijk gezag, bezoekrecht e.d.).

d. Verlofaanvragen

- Beide gezaghebbende ouders moeten tekenen voor een verlofaanvraag.

e. Ophalen van het kind

- Ophalen van het kind kan alleen door de gezagdragende ouder. Hiermee wordt aangegeven dat indien er sprake is van erkenning een kind niet zonder schriftelijke toestemming kan worden opgehaald. Het kind wordt opgehaald door een van de (juridisch) ouders. Dit houdt in dat er in ieder geval sprake is van erkenning en mogelijk ook van gezag.
- Indien er een wijziging is in de omgang dan wel in het gezag, dan moet de school hiervan op de hoogte worden gesteld.
- Indien een ander dan de (juridisch) ouder het kind ophaalt van school, zal de school hierover schriftelijk moeten worden geïnformeerd en zal worden afgestemd met de andere ouder.

f. Bijwonen van schoolactiviteiten

- De uitnodiging voor schoolactiviteiten (zoals feesten, maandsluitingen e.d.) waarbij ouders welkom zijn geldt in principe voor beide ouders. Ingeval ouders hierover afspraken maken dan wordt de school hiervan in kennis gesteld.